

Innovatív vállalkozás menedzsment

7. előadás

Gábor Miklós
mgabor@inf.elte.hu

Szellemi tulajdon-védelem

Szellemi tulajdon-védelem

A szellemi tulajdon-védelem célja a kreatív elme által létrehozott **alkotások**, így például a találmányok és használati minták, a formák, az árujelzők (védjegyek, márkanevek, földrajzi árujelzők stb.), az irodalmi, művészeti és tudományos művek jogi **védelme**, és az alkotók **erkölcsi** és **anyagi** elismerésének biztosítása.

Szellemi tulajdon-védelem: kialakulás

Középkor: monopóliumok

- Kizárólagos hasznosítási jog a feltalálónak
- Mások eltiltása
- Jövedelemszerzés

Szellemi tulajdon-védelem: kialakulás

Törvények – meghatározott feltételek esetén bárki számára védelmet jelentenek

- Műszaki, gazdasági fejlődés, polgárosodás kikényszerítette a törvényi szabályozást – alanyi jog
- Ipari forradalom (könyvnyomtatás, a gépiesített árutermelés) - irodalmi művek, műszaki alkotások „többszörözése”

Szellemi tulajdon-védelem: kialakulás

A modern értelemben vett szerzői jogi és
iparjogvédelmi jogi kodifikáció a XIX. század folyamán
született meg.

Globalizáció, technológiai fejlődés, elősegítette a ma is
használt nemzetközi egyezményeken alapuló
szabályrendszer elterjedését

Szellemi tulajdon-védelem: 2 fő területe

Szerzői jog & iparjogvédelem.

- Szerzői jog: egyéni, eredeti jellegű alkotások („művek”)

Oltalom: az alkotás megjelenési formájára terjed ki, és hatósági aktus nélkül, lényegében a mű létrejöttével, azaz bármilyen észlelhető formában való megjelenésével keletkezik.

- Iparjogvédelem: többféle oltalmi forma;

Oltalom: tudományos-műszaki jellegű megoldások és az árujelzők védelme

Szellemi tulajdon-védelem: 2 fő területe

Iparjogvédelem: többféle oltalmi forma;

Oltalom: tudományos-műszaki jellegű megoldások és az árujelzők védelme

Oltalomban részesíthető tudományos-műszaki jellegű megoldások és a kapcsolódó oltalmi formák:

- találmányok – szabadalmi oltalom,
- használati minták – használati mintaoltalom,
- formatervezési minták – formatervezésiminta-oltalom,
- növényfajták – növényfajta-oltalom,
- mikroelektronikai félvezető termékek topográfiája (mikrochipek).

Védelemben részesíthető árujelzők oltalma:

- védjegyek,
- földrajzi árujelzők.

Szerzői jog

- szépirodalmi,
- zeneművészeti,
- képzőművészeti
- filmművészeti alkotások

Technológiai fejlődés miatt:

- Szoftverek
- adatbázisok is szerzői jogi oltalom alatt állhatnak.

Felmerülő kérdések az internet és a technológia fejlődése kapcsán:

- Jogok tartalma, érvényesíthetősége
- Újrafelhasználás – szerzői jogi védelem

Szerzői jog – híres esetek

Queen and David Bowie v. Vanilla Ice

- 'Ice, Ice, Baby' (1990)
- <https://youtu.be/vzPbjwPDtyQ?si=31GVKSfbXDNX9r96>

The Rolling Stones v. The Verve

'Bittersweet Symphony'.

Marvin Gaye v. Robin Thicke and Pharrell Williams

https://youtu.be/iStrNY_8n_U?si=N_HU-rTQHw0o2bxe

'Blurred Lines' vs. 'Got To Give It Up'.

Whitmill vs Warner Brothers

Warner Bros. Pictures / Everett Collection

Iparjogvédelem

- Iparjogvédelem: olyan megoldások, termékek oltalmát öleli fel, amelyek hordoznak magukban valamiféle műszaki jelleget, illetve idetartoznak az áruknak, szolgáltatásoknak megkülönböztető képességet biztosító árujelzők (védjegyek)
- Ezekről általánosságban elmondható, hogy valamilyen módon kapcsolatban állnak az áruk piacra kerülésével, piacon történő megjelenésével, valamint elősegítik a termék piacon történő sikeres, gazdasági haszonnal járó szereplését.
- A szerzői jog és az iparjogvédelem egyes tárgyai általában könnyen elhatárolhatók egymástól. Az egyes oltalmi formák nem zárják ki egymást, tehát ugyanarra az alkotásra, termékre többféle oltalom is szerezhető.

VÉDJEJY

Megkülönböztetés mások termékeitől vagy szolgáltatásaitól (márkanevek, betűk, számok, logók, szimbólumok, szlogenek, színek, hangok)

SZABADALOM

Az ismert technológiákhoz képest új megoldásokat tartalmazó találmányok

FORMATERVEZÉSI-MINTA-OLTALOM (DESIGN)

A termékek külső megjelenése (minták, szín, sorozat, kollekción)

HASZNÁLATI MINTAOLTALOM

Egyszerűbb tárgyak, szerkezetek

SZERZŐI JOG

Egyéni, eredeti jellegű irodalmi, művészeti vagy tudományos művek, iparművészeti alkotás (pl. óra), szoftver, reklámanyagok, használati útmutató

Iparjogvédelem célja

Iparjogvédelem célja:

- innováció, kutatás-fejlesztés **MOTIVÁLÁSA** oltalommal védett, de nyilvánosságra hozott megoldásokkal
- az innovációs befektetések **MEGTÉRÜLÉSÉNEK** és tartós **SIKERÉNEK ELŐSEGÍTÉSE**

Alapfogalmak

- **FELTALÁLÓ/SZERZŐ:** személy aki az iparjogvédelmi oltalom tárgyát létrehozta. Szabadalmak és használati minták esetében feltalálóról beszélünk, míg a formatervezési minta esetében szerzőről. Az alkotó csak természetes személy lehet, tehát pl. egy céget (vagy mesterséges intelligenciát) nem lehet feltalálónaként megjelölni.
- **BEJELENTŐ:** az, aki az iparjogvédelmi oltalom megszerzése érdekében a bejelentési eljárást megindítja; bejelentést tehet akár természetes személy, akár jogi személy (pl. egy vállalkozás).

Alapfogalmak

- **BEJELENTÉS:** az iparjogvédelmi eljárások az oltalomszerzésre irányuló bejelentés benyújtásával indulnak meg.
- **ELSŐBBSÉG (ELSŐBBSÉGI NAP):** az elsőbbség fogalmának a bejelentés elbírálásakor van jelentősége, ugyanis az egyes oltalmi kritériumok teljesülését (újdonság, feltalálói tevékenység) e napra tekintettel vizsgálják: az, ami az elsőbbséget követően vált ismertté, már nem hozható fel újdonságrontó anyagként az alkotással szemben.

Alapfogalmak

- **JOGOSULT/JOGTULAJDONOS:** az a (természetes vagy jogi) személy, aki iparjogvédelmi oltalmat szerez, és gyakorolhatja az oltalomból eredő jogokat.
- **OLTALOM:** a lajstromozással keletkező oltalom alapján a jogosult másokat eltilthat a jogosulatlan hasznosítástól/használatától, illetve azt kizárólag ő engedélyezheti más számára.

Alapfogalmak

- **HASZNOSÍTÁS/HASZNÁLAT:** az egyes oltalmi formák esetében az irányadó törvények meghatározzák azon cselekményeket, amelyek a kizárólagos jogok gyakorlását, azaz az oltalom tárgyának a hasznosítását (védjegyoltalom esetében használatát) jelentik.
- **BITORLÁS:** az oltalom tárgyának engedély nélküli hasznosítása/használata.

Védjegy

A védjegy mint árujelző az egyes áruk és szolgáltatások azonosítására, egymástól való megkülönböztetésére, a fogyasztók tájékozódásának előmozdítására szolgál.

A védjegynek fontos szerepe van egy vállalat arculatának, reklám- és marketingstratégiájának kialakításában is.

A védjegyoltalom nem magát a terméket vagy a szolgáltatást, hanem az annak azonosítására alkalmas megjelölést védi. Azt, ha egy megjelölés védjegyoltalom alatt áll az ® szimbólummal szokás jelölni.

Védjegy

A védjegyoltalom a fogyasztók számára lehetővé teszi

- az áru és gyártója (a szolgáltatás és a szolgáltatás nyújtója) közötti kapcsolat azonosítását,
- a különböző áruk és szolgáltatások egymástól történő megkülönböztetését,
- a termékek és a szolgáltatások közötti tájékozódást,
- szerepet játszik a minőség jelzésében és a reklámozásban,
- alapvető versenyesszköz a vállalkozások számára.

Védjegyoltalom

Védjegyoltalommal ellátott megjelölés lehet **például**:

- egy **SZÓ**, szóösszetétel (ideértve a személyneveket és a jelmondatokat), pl.: NOKIA, TUNGSRAM, IKARUS, KALMOPYRIN, COCO CHANEL, AZ ÉLET HABOS OLDALA
- **BETŰ**, pl.: CNN
- **SZÁM**, pl.: 4711 (parfüm), 501 (LEVI'S farmernadrág)
- **ÁBRA**, pl.: NBA logó,
- **KÉP**
- sík- vagy térbeli **ALAKZAT**, beleértve az áru vagy a csomagolás formáját, pl.: Toblerone

Védjegyoltalom

Védjegyoltalommal ellátott megjelölés lehet **például:**

- **SZÍN**, színösszetétel, pl.: Coca Cola piros szín
- **FÉNYJEL**, hologram,
- **HANG**, pl.: a MCDONALD'S I'M LOVIN' IT
- **MINTÁZAT**, pl.: BURBERRY kockás mintázat
- **TÖBBFÉLE MEGJELÖLÉS ÖSSZETÉTELE.**

These are all counterfeit marks

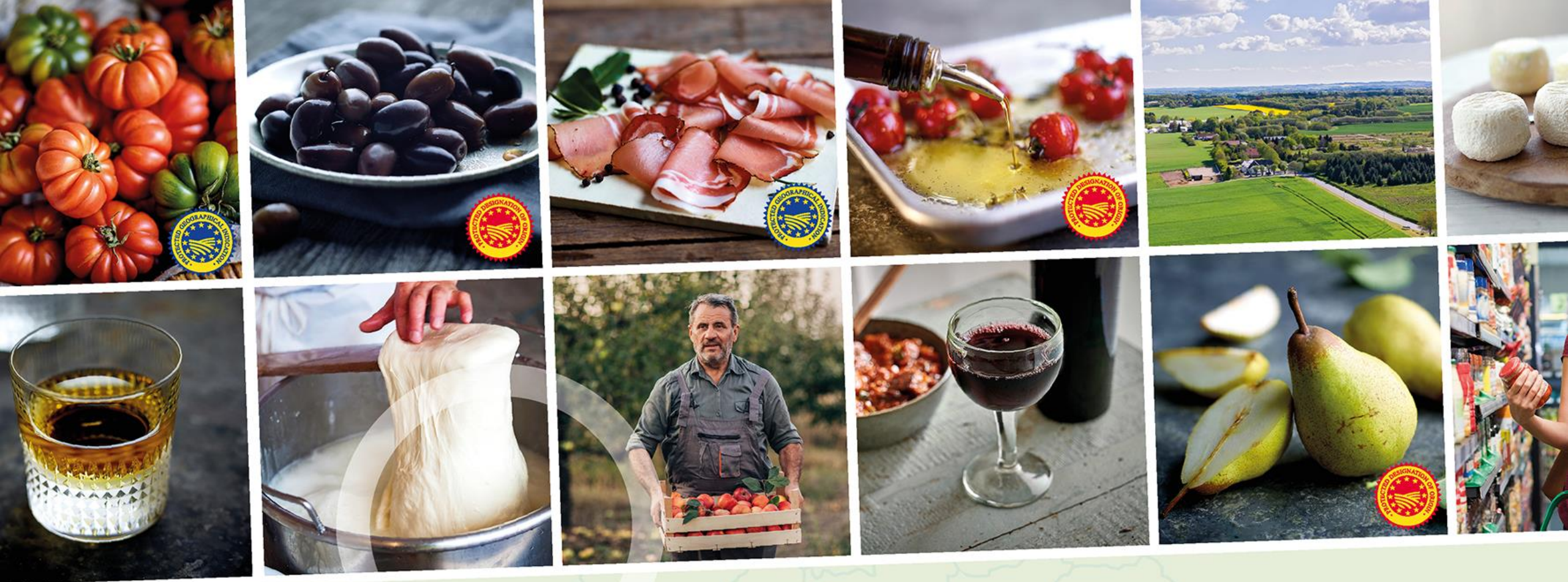
Földrajzi árujelzők oltalma

A földrajzi árujelzők oltalma

- hozzájárul a termékek közötti sokszínűség kialakulásához;
- elősegíti a különleges területről származó termékek minőségének, sajátosságainak biztosítását;
- gazdasági támogatást nyújt az árujelzővel érintett területnek;
- támogatja a kulturális értékeket.

Földrajzi árujelzőként olyan termékek megjelölésére szerezhető oltalom, amelyek

- a származási helyüknek, illetve egyéb tényezőknek köszönhetően
- különleges jellemzőkkel és egyéb ismertetőjegyekkel bírnak, és
- velük szemben nem áll fenn kizáró ok.

Strengthening geographical indications

Formatervezési minta

- A formatervezési minta (design, az Egyesült Államokban design patent) valamely **termék** egészének vagy részének **megjelenése**, amelyet magának a terméknek vagy díszítésének a külső jellegzetességei – különösen a rajzolat, a körvonalak, a színek, az alak, a felület, illetve a felhasznált anyagok jellegzetességei – eredményeznek.
- Mintaoltalom alatt állhatnak textíliák, grafikai jelzések, logók, számítógépes grafikai felületek, ékszerek, bútorgarnitúrák, és (autó) alkatrészek is.

Sept. 20, 1949 C. EAMES Des. 155,272

CHAIR

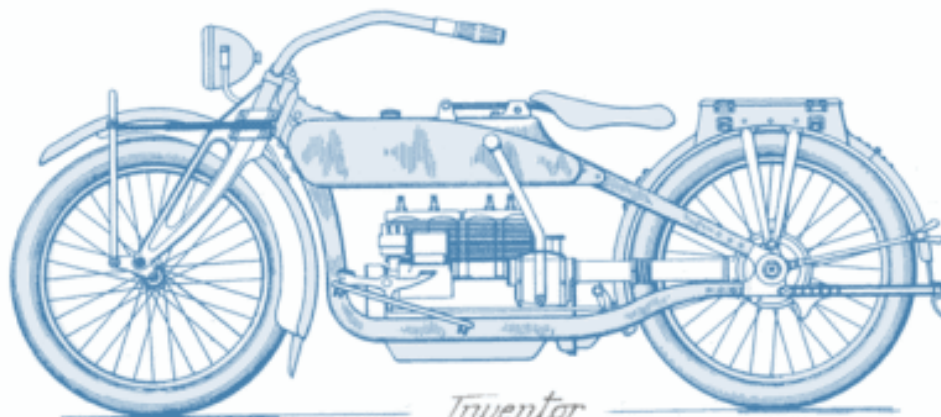
Inventor
Charles Eames
By Lyon Hyman, Attorney

DESIGN

54,846

A. ZISKA, Jr
MOTORCYCLE

Patented Dec. 23, 1919

Inventor
A. Ziska, Jr

U.S. Patent

Aug. 27, 2013

US D688,660 S

United States Patent Des. 346,279

CHAIR Apr. 26, 1994

Assignee: Herman Miller, Inc.

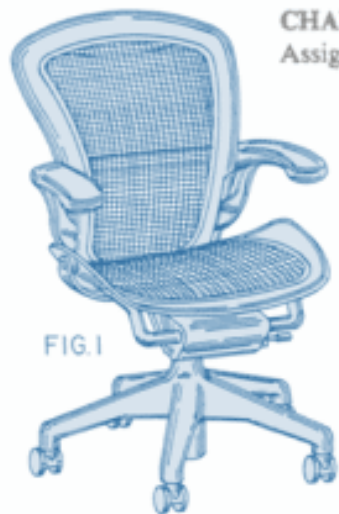

FIG. 1

Aug. 14, 1951

C. L. FENDER

Des. 164,227

GUITAR

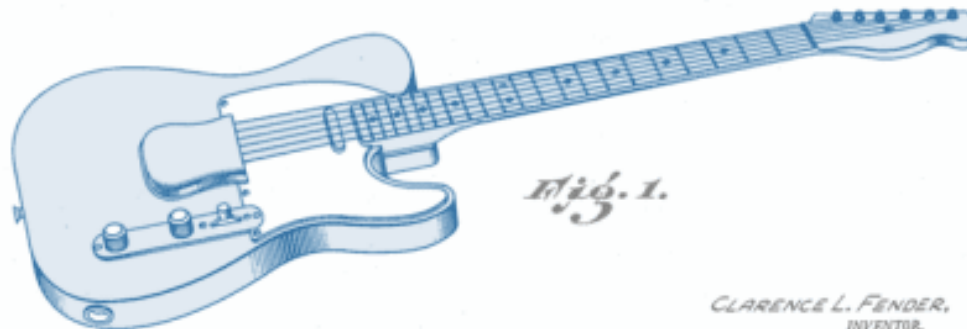

Fig. 1.

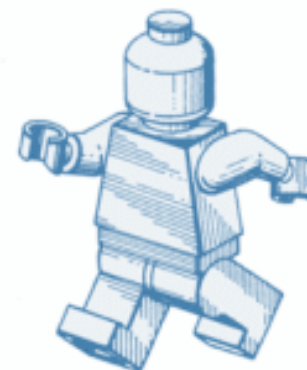
CLARENCE L. FENDER,
INVENTOR.

BY Lyon Hyman
ATTORNEYS.

U.S. Patent

Dec. 18, 1979

Des. 253,711

US Patent Office

Examples of Skechers' Infringements in this Lawsuit

NIKE Shoes

Skechers Infringing Shoes

Szabadalom

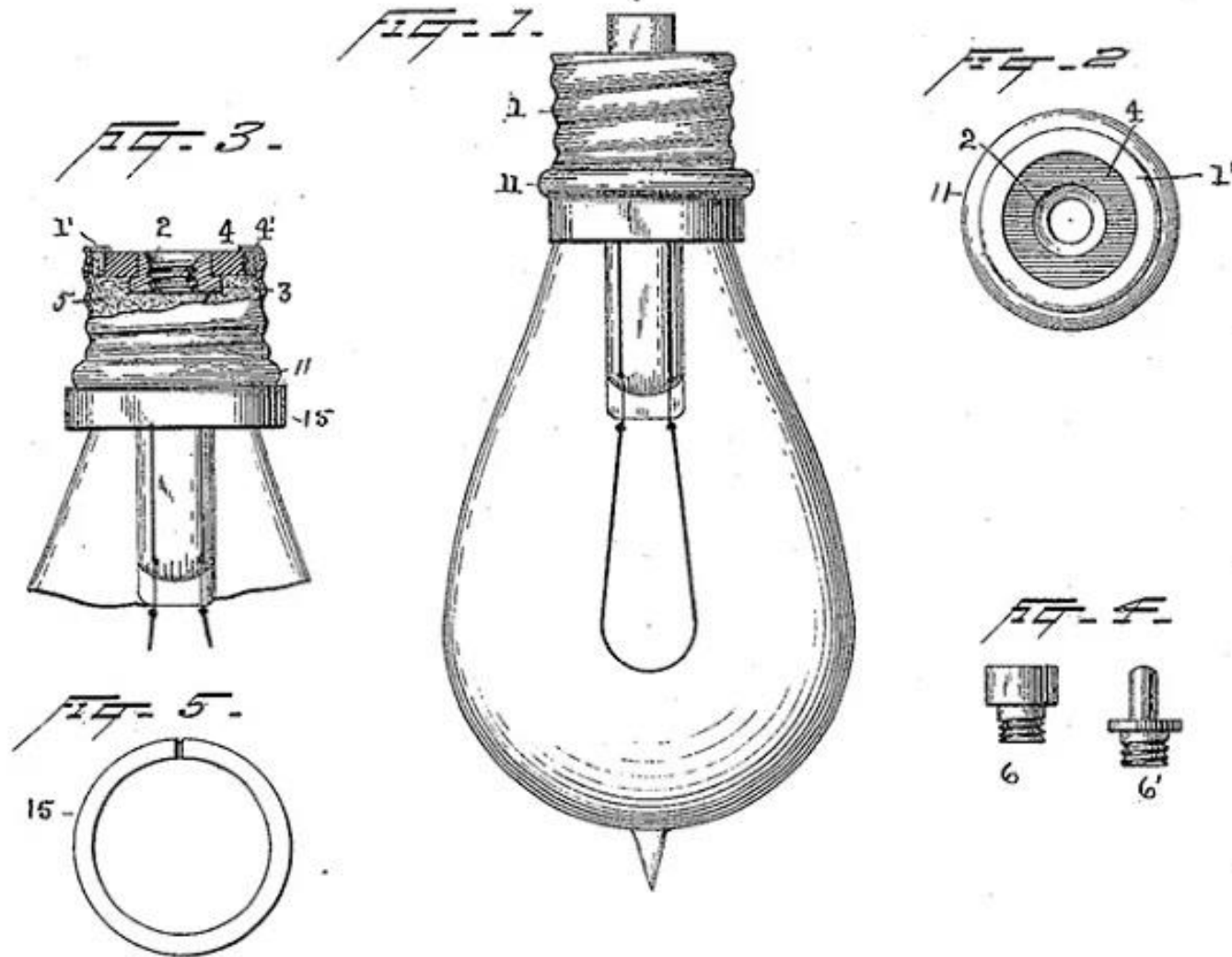
- A szabadalom (patent) az innovatív műszaki megoldások oltalmazására szolgáló szellemi tulajdon-jog.
- Szabadalmaztatható minden (világviszonylatban) új, feltalálói tevékenységen alapuló és iparilag alkalmazható találmány a technika bármely területén.

(No Model.)

T. A. EDISON.
LAMP BASE.

No. 438,310.

Patented Oct. 14, 1890.

Használatiminta-oltalom

- A használatiminta-oltalom (utility model) egy tárgy új **szerkezeti kialakításának** védelmére szolgáló oltalmi forma.
- A szabadalomhoz nagyon hasonló jogintézményről van szó, amely ugyan rövidebb időre szól(10 év), de ugyanazokat a kizárólagos jogokat biztosítja a jogosult számára.

Üzleti titok és know-how

Üzleti titok:

- gazdasági tevékenységhez kapcsolódó
- titkos, nem közismert, vagy nem könnyen hozzáférhető,
- vagyoni értékkel bíró olyan tény, tájékoztatás, egyéb adat
- a titok jogosultja titokban akarja tartani;

Üzleti titok és know-how

Védett ismeret (know-how):

- üzleti titoknak minősülő,
- azonosításra alkalmas módon rögzített,
- műszaki, gazdasági vagy szervezési ismeret, megoldás, tapasztalat vagy ezek összeállítása.
- védett ismeret az üzleti titokkal azonos védelemben részesül.